

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

E-post:
kronikk@klassekampen.no
Maks 6000 teikn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

E-post:
debatt@klassekampen.no
Innlegg over 3000 teikn kan bli korta ned. Legg ved portrettfoto.

Tollef Mjaugedal

tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Velaug H. Sælid
velaugh@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ellen Krystad
ellenk@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikkje innsendt stoff. Innsendaren si e-postadresse blir trykt med mindre innsendaren reserverer seg mot dette. For Klassekampen sine generelle vilkår for publisering, sjå www.klassekampen.no/KK/index.php/news/home/generelle_vilkaar

DEBATT ▶

Fjellgorillaen i Kongo kan bli stående som symbolet på vår umettelige grådighet.

Utryddet av oljefondet?

Andrew P. Kroglund
KRONIKK

Oljefondet – pensjonsfondet vårt – har investert over 200 millioner kroner i det britiske selskapet Soco International, som nå leter etter olje i Unescos verdensarvområde Virunga nasjonalpark i Den demokratiske republikken Kongo. Hva så, spør du sikkert. Men om noen år vil kanskje AS Norge blir straffet i en internasjonal domstol ved slike investeringer. Det høres usannsynlig ut. At slaveriet i sin tid skulle bli avskaffet, var også usannsynlig for de fleste den gang. Men verden er i endring.

For noen år siden møtte jeg fjellgorillaen chimanuka i regnskogen i Kongo. Det er ikke mange forunt å få treffe en nær slektning i form av en «silverback» – en massiv kar på 200 kilo og 180 centimeter – i sitt opprinnelige leveområde i fjellene i Afrikas regnskog. Men åpnes nå slike områder for oljeutvinning, vil gorillaen risikere å stå som symbolet på vår umettelige grådighet. I stedet for en «tiger på tanken», kan vi se for oss reklame med en gorilla som holder i bensinpumpa. Oljeboring kan føre til giftige utslipp, forurensning og støy, og utgjør en betydelig risiko mot biologisk mangfold og hele økosystem, inkludert for de få fjellgorillaene som er igjen. Det er på grensen til det kriminelle; sett fra et økosystemperspektiv.

I 2010 foreslo derfor den engelske advokaten Polly Higgins for FN at «ecocide» – den omfattende ødeleggelsen av økosystemer – skal inkorporeres i det internasjonale rettssystemet. På samme måte som vi har fire internasjonale regimer for krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten som del av det internasjonale rettsapparatet, forsøker Higgins å få økosystemkriminalitet brakt opp på samme nivå. En femte forbrytelse mot freden, i vid forstand.

Under et seminar på Litteraturhuset nylig, arrangert av Miljøpartiet De Grønne, ga Higgins eksempler på hvordan dette arbeidet nå går fremover.

Den utryddelsen av plante- og dyrearter og hele økosystemer som skjer i stor skala i våre dager, har, ifølge Higgins, like alvorlig karakter som masse mord. I tillegg til de tragiske naturødeleggelsene er dette dermed i ferd med å undergrave også vår sivilisasjon og menneskehetens fremtid, om vi ikke straks velger å snu utviklingen.

FNs miljøorganisasjon, Unep, arrangerer om kort tid en større konferanse for å se på mulig implementering av Higgins'

språket kalles det dobbeltmoral. Om ti til tjue år vil det kanskje kalles kriminelt, og noen vil bli dømt for det.

I offisielle kretser kalles det manglende koherens, samsvar, i norsk utviklingspolitikk. Noe for øvrig Stortinget har bedt om at skal bli bedre. Kan det være så vanskelig? Finansdepartementet sier at det er mer effektivt å bruke aktivt eierskap enn å trekke seg ut. Men i praksis argumenterer vi med at vi er så små i disse selskapene at det ikke betyr noe.

Dette har Bård Vegar Solhjell nå forstått, og klok som han er, har han sørget for at regjeringen har satt ned et strategiråd for

MISFORNØYD:

For gorillaer i Virunga nasjonalpark i Den demokratiske republikken Kongo er norske investeringer i lokale oljeselskaper dårlig nytt.

FOTO: LUANNE CADD, AFP/SCANPIX

egentlig det? Business as usual? Mer miljøkriminalitet?

Sannheten er at oljefondet burde være et instrument i en ny global, etisk politikk, med økosystemtilnærming. Fondet er i dag medeier i 67 av verdens 100 største kullskaper og 90 av verdens største oljeselskaper. Disse selskapene sitter på så store karbonreserver at to-gradersmålet ikke kan nås om selskapene utvinner disse. Men likevel vil ikke Norge sette dette på agendaen. Ei heller vil vi slutte å investere i og gjennom skatteparadiser, til tross for skatteunndragelser, hvitvasking av penger og så videre, som har svært negative effekter, ikke minst for utviklingsland.

Og så har vi vårt eget Statoil. Som fortsatt er inne med sine uforståelige investeringer i Albertas tjæresand i Canada. En ny fremtidig, internasjonal lov om «ecocide» ville ha dømt Statoil på basis av de enorme økosystemødeleggelsene de er del av, selv om ikke de er verst i klassen. Medansvarlige er de.

I Norge har vi råd til å være føre var. Vi har råd til å ta en lederrolle internasjonalt når det gjelder å bruke vårt pensjonsfond til å investere offensivt i fornybare energibærere, både i utviklingsland og andre steder. Hadde vi hatt en egen ombudsmann for fremtidige generasjoner, ville dette ha vært en mer levende debatt. I mellomtiden får vi støtte opp under Polly Higgins' bestrebelse på å få til en nyvinning innenfor det internasjonale rettssystemet.

Hva om industrien selv var litt mer proaktiv på feltet? Jeg utfordrer NHO-direktør Kristin Skogen Lund til å invitere advokaten og aktivisten Higgins neste gang NHO avholder sin årskonferanse. Til syvende og sist dreier det seg om en ny etikk for næringslivet, hvor vi må strebe etter selskap som har som formål å levere på en tredelt bunnlinje; *people, planet, profit*. Det blir morgendagens melodi; hvorfor ikke begynne å nynne på den med en gang?

Når jeg blir pensjonist, trenger jeg ikke det glidemiddelet oljefondet gir meg i form av noen tusen ekstra per år, basert på naturødeleggelse – *ecocide*.

Andrew P. Kroglund,
informasjonssjef, utviklingsfondet
akroglund@gmail.com

«En ny fremtidig, internasjonal lov om 'ecocide' ville ha dømt Statoil»

forslag. Mange ser også den potensielle, nye internasjonale lovgivningen om «ecocide» som et radikalt og viktig grep i klimakampen.

Ifølge en rapport fra Regnskogfondet og Naturvernforbundet investerer det norske oljefondet 27 ganger mer i selskaper som hogger ned regnskog enn den norske regjeringen gir for å redde den samme skogen. Dette gjelder næringer innen palmeolje, tømmer, papir og kjøtt. Investeringene ved årsskiftet var på 82 milliarder kroner. På folke-

oljefondet, som skal vurdere investeringspraksisen og vurdere hvordan det skal bli bedre samsvar mellom norsk politikk og fondets investeringer. Hvem bestemmer? Miljøverndepartementet eller Finansdepartementet?

Den mektige statssekretæren i Finansdepartement, Hilde Singaas, avviser at dette innebærer en dreining i oljefonds politikken. Hun sier til Klassekampen 17. januar at oljefondet ikke skal være et instrument i utenrikspolitikken. Hva betyr